

# Rekonstruksjon Utøya



## HANDLINGEN

Seks år etter terrorangrepet kommer fire overlevende fra Utøya sammen i et filmstudio i Nord-Norge. De er sammen med tolv ungdommer som ønsker å forstå og hjelpe. En psykolog er til stede i hele prosjektet. Sammen i studioet rekonstruerer de overlevende sine minner om hva som skjedde på Utøya. Denne filmen dokumenterer prosessen.

## OM FILMEN

How do you survive the meeting with the true face of the terrorist? Rekonstruksjon Utøya is a strong and stripped-down retelling from four who experienced one of the worst terrorist attacks in Europe a few years ago. The documentary shows how to relive July 22. July 22 was a step forward for them – and for us who sit in the hall.



## BRUK I HENHOLD TIL LÆREPLANEN

### Norsk, samfunnsfag, KRLE

Det faglige arbeidet før og etter visningen av Rekonstruksjon Utøya vil kunne bidra til å nå flere av lærerplanens kompetansemål. Her er eksempler:

### NORSK

Kompetansemål etter 10. årstrinn innen hovedtemaene Muntlig kommunikasjon og Språk, litteratur og kultur (på ungdomsskoletrinnene blir arbeid med film nevnt eksplisitt).

### SAMFUNNSFAG

Kompetansemål etter 10. årstrinn innen hovedtemaene Utforskeren, Historie og Samfunnskunnskap. Kompetansemål etter VG1 og VG2 innen hovedtemaene Utforskeren, Individ, samfunn og kultur

### KRLE

Kompetansemål etter 10. årstrinn innen hovedtemaet Filosofi og etikk

### MEDIER OG INFORMASJON

Kompetansemål etter VG1-3 innen hovedtemaet Mediene i samfunnet

Finn mer informasjon [her](#)

## OPPGAVER TIL FILMEN

Spørsmålene/oppgavene under kommer ikke i en bestemt orden. Disse kan ulike faglærere selv velge blant for å rette fagutbyttet dit man ønsker. Hver enkelt lærer må også vurdere (og eventuelt korrigere)

## Filmstudieark

Forfatter: Jannicke Eriksen  
Klassetrinn: [8. - 9. trinn, 10. trinn, Videregående]  
Fag: Norsk, Samfunnsfag, KRLE-faget, Mediefag  
Tema: Individ/gruppe, Ideologi, Død/sorg, Oppvekst/familie, Politikk og samfunn, Vennskap/respekt, Rasisme/diskriminering

## Fakta

Originaltittel: Reconstructing Utøya  
Regi: Carl Javér  
Manus: Carl Javér, Fredrik Lange  
Genre: Dokumentar  
Nasjonalitet: Norge / Sverige / Danmark  
Språk: norsk  
Produsent: Fredrik Lange, John Arvid Berger, Svein Andersen, Kjetil Jensberg, Helle Faber, Ami Ekström  
Produksjonsselskap: Vilda Bomben Film AB, Polarfox AS, FilmCamp AS, made in copenhagen ApS, Film i Väst AB  
Musikk: Kjetil Schiander Lühr  
Lengde: 1 t. 33 min.  
Distribusjon: Tour de Force  
Produksjonsår: 2018  
Aldersgrense: 12 år

## Filmplakat:



vanskelighetsnivået til de ulike spørsmål/oppgaver med utgangspunkt i egen elevmasse.

## A. FØR DERE SER FILMEN

1. Hva vet du om Arbeiderpartiet og AUF? Snakk sammen i klassen.
2. Hva vet du om regjeringkvartalet og Utøya? Kjenner du noen som har vært der, eller har du kanskje vært der selv?
3. Hvis du hadde dratt til regjeringkvartalet nå, hva hadde møtt deg der da?
4. Dere skal se en dokumentarfilm. Hva betyr dette?
5. Snakk sammen om filmen dere skal se. Hvilke forventninger har du til denne filmen, og hvorfor? Artikkel om filmen [her](#)
6. Har du sett en dokumentarfilm du likte godt? Hva handlet den om?
7. Husker du hvor du var da hendelsene på Utøya og regjeringkvartalet fant sted?

## B: IDEOLOGI

1. Hva er en ideologi? Kan du nevne eksempler på ideologier?
2. Hvorfor tror du folk blir interesserte i og følger ulike typer ideologier? Begrunn svaret ditt.
3. Hvorfor tror du noen mener en ideologi er bedre enn en annen? Begrunn svaret ditt.
4. Hvilken ideologi tror du gjerningsmannen bak Utøya-hendelsen var opptatt av? Hva tyder på det, mener du?
5. Definer disse ideologiene/begrepene: høyreekstremisme, nynazisme, rasisme. Gi eksempler om du kjenner til noen?
6. Hva tror du er grunnen til at noen har så ekstreme meninger at de tyr til så ekstreme uttrykksformer som for eksempel vold og drap?
7. Hva er propaganda? Gi eksempler på hvordan propaganda kan føre til ekstreme handlinger.
8. Hvorfor er for eksempel propaganda og propagandafilmer så effektive, tror du? Begrunn svarene dine.
9. Hva er multikulturalisme? Gi eksempler.
10. Hva er nasjonalisme, og hvorfor vokser denne ideologien jevnt og trutt rundt i verden, tror du?
11. Hva er terror, og kan du gi eksempler på terrorhandling som har skjedd ulike steder i verden?

## C: KARAKTERENE OG SPØRSMÅL FRA FILMEN

1. I denne filmen har vi fire hovedpersoner. Disse menneskene var på Utøya og opplevde det som skjedde der. Hvorfor tror du filmproduksjonen har fått med andre ungdommer til å spille disse fire personene, istedenfor at de fire selv rekonstruerer det som skjedde?
2. Beskriv de fire ungdommene Rakel, Mohammed, Jenny og Torje.
3. Hvilken effekt har rekonstruksjonene på ungdommene som spiller Rakel, Mohammed, Jenny og Torje?
4. Hvorfor tror du Rakel gråter når hun møter Mohammed?
5. Hva svarer Mohammed når han blir spurt om hva han kunne ha endret? Hva er begrunnelsen hans?
6. Hva er Jennys tanker om rekonstruksjonen som skal skje?
7. Hvorfor legger Jenny seg på ryggen for å flyte, med ørene under vann?
8. Hvem er den første Jenny ringer til når hun sitter i ambulansen, og hvordan beskriver hun den samtalen?
9. Hvor gammel var Torje da han meldte seg inn i AUF? Hva var det han hadde lyst til å bli?
10. Hva er det som får dem alle til å le på slutten av Torjes fortelling?
11. Hvorfor tror du en av ungdommene kaster en jernstang langt vekk mens han roper?
12. Hva synes du om slutten på filmen?

13. Har du noen gang ønsket at du kunne gjort noe annerledes i en bestemt situasjon? Hva og hvorfor?

14. Hvordan blir de frivillige som hjalp til eller kom til Utøya beskrevet i filmen? Bruk internett og finn ut mer om hva som ble gjort og hvilken innvirkning dette hadde på ungdommene som var på Utøya. Presenter eksemplene til noen i gruppa.

15. Hva synes du om ungdommene som stiller opp i denne filmen? Hvis du hadde møtt en av dem, hva hadde du villet spør dem om? Begrunn svaret ditt, og diskuter disse i gruppa.

16. Hva tror du har vært motivasjonen for disse fire ungdommene å stille opp i denne filmen?



## D: FILMEN OG VIRKEMIDLER

1. Det er laget en del filmer om Utøya nå. Hva tror du er grunnen til at regissøren ønsket å lage en film som dette, i denne sjangeren og på denne måten?

Intervju med regissør Carl Javér [her](#)

2. Denne filmen bruker ingen skuespillere, eller kulisser, kun et sort rom og hvit tape. Hvilken effekt gir dette, synes du? Begrunn svarene dine.

3. Gjenfortell eller beskriv de fire forskjellige rekonstruksjonene med egne ord.

4. Har du noen gang opplevd å være veldig redd? Hva skjedde og hvordan gikk det? Hva følte du i den situasjonen?

5. Hva mener du er denne filmens viktigste budskap?

6. Hvilke scener fra filmen gjorde mest inntrykk på deg? Snakk med andre i gruppa og begrunn svarene deres.

7. Denne filmen er en dokumentar. Man kan bruke ulike fortellermåter i slike filmer. Her er noen eksempler:

-Foredrag, ved bruk av voice-over

-Observerende, at man er en slags «flue på veggen»

-Deltagende, at filmskaperne deltar i filmen som lages

-Framførende stil, at regissør og filmskaper selv setter i gang det som skal skje

-Poetisk fortellermåte, at det formmessige, altså stilmessige får mest å si

Hvilke eksempler på fortellermåter finner du i Rekonstruksjon Utøya?

## E: POLITIKK

1. Hvilke politiske ideologier mener du ligger bak hendelsene i regjeringskvartalet og på Utøya?

2. Det er flere høyre-ekstreme politiske partier eller grupperinger i verden i dag. Bruk internett og finn ut mer om en av dem. Eksempler på slike grupperinger kan være Norsk Forsvarsallianse, Gyllent Daggrø i Hellas, Jobbik i Ungarn, Sverigedemokratene og Nasjonal Front (Frankrike). Hva har disse partiene / grupperingene til felles, hva tror de på og hvordan jobber de? Er det andre steder der fremveksten av slike ekstreme grupperinger er stor? Hvorfor er det slik, tror du?

3. Anders Behring Breivik publiserte et manifest der han redegjør for sine synspunkter. Hvilken likhet ser du mellom ulike ideologier og handlingene til Anders Behring Breivik? Beskriv likheter i symbolikk, retorikk og meninger.

8. De fleste politiske partier og grupper / organisasjoner har i dag egne nettsider og kanaler på sosiale medier, som for eksempel YouTube og Facebook. Slik når de ut til mange mennesker globalt. Hvordan kan sosiale medier gi grunnlag for og tilrettelegge for fremveksten av ekstreme politiske holdninger og

grupperinger i dag? Burde de store sosiale mediene ta en mer aktiv rolle i forhold til hva som er lov til å publisere og legge ut, synes du? Hva kan være farene ved at enkeltpersoner og organisasjoner får legge ut det de selv ønsker på nett? Hva kan det føre til hvis enkeltpersoner eller organisasjoner nektes å publisere det de måtte ønske?

9. Når slike kriser rammer et land, finner man ofte trøst i andre mennesker. Gi eksempler på hvordan Norge «gikk sammen» etter handlingene på Utøya.

10. «Om én mann kan vise så mye hat, tenk hvor mye kjærlighet vi alle kan vise sammen» var et utsagt som ble sagt av AUF-medlem Helle Gannestad kort tid etter terroren på Utøya. Hvordan tolker du dette utsagnet?

11. Daværende statsminister Jens Stoltenberg avholdt en tale på kvelden 22. juli 2011. Les den [her](#). Dagen etter holdt kong Harald en tale. Les den / hør den [her](#). Stoltenberg holdt noen dager senere enda en [tale](#). Hva er hovedessensen i de tre talene? Hvilke likheter og forskjeller finner du? Hva mener du er hovedbudskapene i disse talene? Gi eksempler på retorikk og virkemidler.

12. På hvilke måter tenker du Norge er forandret etter 22. juli 2011? Gi eksempler.

## F: PRAKTISKE OPPGAVER

1. Tegn en av hendelsene du får beskrevet i filmen.

2. Få med deg noen andre fra gruppa og spill ut en scene fra noe du selv har opplevd i eget liv.

3. Gjør intervjuer med venner og/eller familiemedlemmer om hendelsene 22. juli 2011. Spør for eksempel om hvor de var, om de mener samfunnet har endret seg og om hva som kan gjøres for å forhindre at noe slikt skjer igjen i fremtiden.

4. Velg en av rekonstruksjonene og gjør den om til et dikt. Du kan velge om du gjør diktet om til «jeg»-person eller om du ønsker å se det fra en av ungdommenes side.

## G: GENERELLE FILMSTUDIESPØRSMÅL

1. Hvor bra synes du filmen var?

2. Synes du denne filmen passer bra til din aldergruppe? Begrunn svaret ditt.

3. Er dette en film du selv ville valgt å se på kino? Hvorfor/hvorfor ikke?

4. Hvilke følelser sitter du igjen med etter å ha sett filmen?

5. Synes du det er viktig at denne historien blir fortalt? Hvorfor/hvorfor ikke?

6. Skriv en filmanalyse av Rekonstruksjon Utøya der du får klart fram dine egne meninger om filmen og begrunner disse, samt setter den i historisk kontekst.

### Norsk Filminstitutt

Adresse Oslo: Dronningens gate 16 0152 Oslo, +47 22 47 45 00

Adresse Bergen: Media City Bergen, Lars Hilles gate 30, 5008 Bergen